

การจัดการความรู้ของโรงเรียนในตำบลสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี

Knowledge Management of Schools in Suanphung Sub-district, Ratchaburi Province

กิ่งแก้ว ประเทืองผล¹ / มัทนา วังถนอมศักดิ์²

Kingkaew Prateangphol¹ / Mattana Wangthanomsak²

¹นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร จังหวัดนครปฐม

¹Master student in Educational Administration, Faculty of Education, Silpakorn University, Nakorn Pathom

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จังหวัดนครปฐม

²Assist. Prof. Dr., Advisor, Faculty of Education, Silpakorn University, Nakorn Pathom

*Corresponding author E-mail: Teacherfaika@gmail.com

(Received: January 13, 2020; Revised: February 20, 2020; Accepted: March 9, 2020)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การจัดการความรู้ของโรงเรียนในตำบลสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี 2) แนวทางการพัฒนาการจัดการความรู้ของโรงเรียนในตำบลสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนในตำบลสวนผึ้งจังหวัดราชบุรีจำนวน 5 แห่ง กำหนดผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 6 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และรองหัวหน้าฝ่ายวิชาการ 2 คน และครู 3 คน รวมผู้ให้ข้อมูล 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับการจัดการความรู้ของโรงเรียน ตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. การจัดการความรู้ของโรงเรียนในตำบลสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การเรียนรู้ การแบ่งปัน แลกเปลี่ยนความรู้ การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ การสร้างและแสวงหาความรู้ การเข้าถึงความรู้ การประมวลและกลั่นกรองความรู้ การบ่งชี้ความรู้

2. สำหรับแนวทางการพัฒนาการจัดการความรู้ของโรงเรียนในตำบลสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี พบว่า ควรพัฒนาในด้านการบ่งชี้ความรู้ ได้แก่ การพัฒนาการวิเคราะห์แหล่งความรู้ที่มีอยู่ภายในและภายนอกโรงเรียน โดยการบันทึกาลักษณ์อักษร และการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ความรู้โดยการประชุมหารือเกี่ยวกับสภาพปัญหาปัจจุบัน

คำสำคัญ: การจัดการความรู้ แนวทางการพัฒนา

Abstract

The purposes of this research were to study 1) knowledge management in Suanphung Sub-district schools of Ratchaburi province, 2) development guidelines for knowledge management in Suanphung Sub-district schools of Ratchaburi province. The population in this research were 5 schools in Suanphung Sub-district. There were 30 respondents, 6 respondents from each school, comprised of 1 school administrator, 2 heads or deputy heads of academic affairs, and 3 teachers. The research instruments were questionnaire and structured interview concerning knowledge management according to the concept of Office of the Public Sector Development Commission. The statistical used to analyze the data were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation and content analysis.

The findings of this research were as follows :

1. Knowledge management in Suanphung Sub-district Schools of Ratchaburi province, was at a high level. Ranking from the highest to the lowest mean as follow: learning, knowledge sharing, knowledge organization, knowledge creation and acquisition, knowledge access, knowledge codification and refinement, and knowledge identification.

2. For development guidelines of knowledge management in Suanphung Sub-district schools of Ratchaburi province, knowledge identification should be developed including the development of an analysis of existing sources of knowledge within and outside the schools by written record, and participation in the analysis of knowledge by discussing the current problem.

Keywords: Knowledge management, Development guidelines

บทนำ

สังคมไทยในปัจจุบันกำลังตื่นตัวกับการพัฒนาความรู้ความสามารถและข้อมูลข่าวสาร เพราะเชื่อว่าการที่คนในสังคม องค์กร หรือชุมชนมีความรู้ความสามารถใช้ความรู้ได้อย่างเหมาะสม และเป็นประโยชน์สามารถแก้ไขปัญหา อุปสรรค และเป็นการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันในสังคมแห่งการเรียนรู้ (Knowledge society) ซึ่งถือว่าเป็นทรัพยากรหลักที่มีค่าแตกต่างจากปัจจัยการผลิตอื่นๆ เนื่องจากความรู้เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงและสร้างขึ้นใหม่

ตลอดเวลา ซึ่งสภาวะดังกล่าวก่อให้เกิดความได้เปรียบทางการแข่งขันโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมแห่งการเรียนรู้ ดังนั้นแนวคิดและหลักการบริหารจัดการความรู้จึงมีบทบาทสำคัญเป็นแนวคิดของการจัดการสมัยใหม่ ที่เห็นคุณค่าของบุคคลากรในองค์กรว่าเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีค่า และต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง สามารถทำงานได้ครอบคลุมและเป็นทีมผลักดันให้องค์กรมีประสิทธิภาพ สามารถอยู่รอดได้ในโลกของการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็วในทุกๆ ด้าน ประเทศไทยได้เริ่มเห็นความสำคัญของการจัดการความรู้ในหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนรวมทั้งองค์กรต่างๆ ได้ดำเนินการจัดการความรู้ โดยในส่วนของหน่วยงานราชการนั้น คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเห็นว่าความรู้เป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาระบบราชการ ดังจะเห็นได้จากพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ได้ระบุในมาตรา 11 ว่า “ส่วนราชการมีหน้าที่พัฒนาความรู้ในส่วนราชการเพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในด้านต่างๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วเหมาะสม ต่อสถานการณ์ รวมทั้งต้องส่งเสริมและพัฒนาความรู้ ความสามารถ สร้างวิสัยทัศน์และปรับเปลี่ยนทัศนคติของข้าราชการในสังกัดให้เป็นบุคคลากรที่มีประสิทธิภาพและมีการเรียนรู้ร่วมกันทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการของส่วนราชการให้สอดคล้องกับการบริหารราชการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามพระราชกฤษฎีกานี้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2552: 3)

ในปัจจุบันมีหลายหน่วยงานราชการที่กำลังดำเนินการจัดการ รวมทั้งมีสถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม (สคส.) เป็นสถาบันส่งเสริมให้เกิดกระแสการจัดการความรู้ให้เกิดขึ้นในสังคมไทยและเป็นแรงจูงใจในการริเริ่มการจัดการความรู้ให้มีประสิทธิภาพ โดยมีเว็บไซต์ในการสืบค้นข้อมูลซึ่งหน่วยงานราชการที่ควรมีการจัดการความรู้คือ สถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยสำคัญที่สุดในการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาและครูเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินงาน คุณภาพการศึกษาจะต่ำหรือสูงจึงขึ้นอยู่กับผู้บริหารและครูเป็นสำคัญ โดยเฉพาะการจัดการเรียนรู้ของครูที่ต้องอาศัยความรู้และกระบวนการที่เหมาะสมในการจัดการความรู้ ซึ่งต้องดำเนินงานร่วมกับครู ผู้บริหาร และชุมชน ทั้งในฐานะผู้ปฏิบัติ ผู้นำ ผู้ร่วมมือ โดยที่ผ่านมามีการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาโดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้จัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาชาติ ซึ่งในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดไว้ในหมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอกใน มาตรา 48 ให้ถือว่าระบบการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งในการบริหารจัดการศึกษาที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2542: 45-46)

หน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องศึกษาหาความรู้อยู่เสมอเพื่อการปรับตัวและรู้เท่าทันและพร้อมรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นตามสภาวะการณ์ในอนาคตที่เกิดขึ้นตลอดเวลา จำเป็นต้องมีการเรียนรู้และปรับตัวอย่างรู้เท่าทันใน

สภาวะการณ์ที่เกิดขึ้นให้อยู่รอดได้อย่างมั่นคง เพื่อให้สถานศึกษามีสมรรถนะและสามารถพัฒนาสถานศึกษา บุคลากร นักเรียน ชุมชน ให้มีความรู้ความสามารถในการปรับตัวแสดงให้เห็นว่าการจัดการความรู้ส่งผลให้เกิดองค์ความรู้ และนำความรู้ที่ได้มาใช้ให้เกิดประโยชน์เพื่อบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ (คมสัน ขจรชีพพันธุ์งาม, 2553: 18-30)

โรงเรียนในตำบลสวนผึ้งจังหวัดราชบุรีเป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ที่เห็นความสำคัญของการจัดการความรู้ โดยสถานศึกษาดำเนินการรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในสถานศึกษา ซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสารมาพัฒนาให้เป็นระบบซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ได้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการจัดการความรู้ให้แก่ครูแกนนำ การจัดการความรู้ แต่สภาพการดำเนินการไม่เป็นระบบ จึงทำการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมด้านการศึกษาของจังหวัดราชบุรี พบว่าประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณ เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ยังไม่เพียงพอ และคุณภาพการศึกษาที่แตกต่างกันอีกด้วย ทั้งนี้อาจเนื่องจากสถานศึกษาไม่มีการนำความรู้ที่มีอยู่เดิมซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในองค์กรมาจัดสรรให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงบุคลากรไม่สามารถเข้าถึงความรู้ได้รวดเร็ว ไม่มีการเรียนรู้และพัฒนาให้เกิดความรู้ใหม่ๆ ในการนำมาใช้ประโยชน์และแก้ไขปรับปรุงองค์กรให้ดีขึ้น ด้วยเหตุนี้การจัดการความรู้ จึงเป็นการสร้างความรู้และแบ่งปันความรู้จากการดำเนินงานจะต้องสร้างและพัฒนาให้เหมาะสมสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและแนวการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการความรู้ในโรงเรียนหรือสถานศึกษา เนื่องจากสถานศึกษาเป็นหน่วยงานสำคัญที่สุดในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีความรู้ คุณธรรม จริยธรรมและเป็นบุคคลที่มีคุณภาพในอนาคต (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1, กลุ่มนโยบายและแผน, 2552: 19)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาของการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการจัดการความรู้ของโรงเรียนในตำบลสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการความรู้ของโรงเรียนในตำบลสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี

คำถามของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดข้อคำถามของการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการค้นหาคำตอบในการวิจัย ไว้ดังนี้

1. การจัดการความรู้ของโรงเรียนในตำบลสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี อยู่ในระดับใด

2. แนวทางการพัฒนาการจัดการความรู้ของโรงเรียนในตำบลสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี เป็นอย่างไร

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและผู้ให้ข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนในตำบลสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี จำนวน 5 แห่ง กำหนดผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 6 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และรองหัวหน้าฝ่ายวิชาการ 2 คน และครู 3 คน รวมผู้ให้ข้อมูล 30 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแปรพื้นฐาน และตัวแปรที่ศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ตัวแปรพื้นฐาน เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิทางการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน และประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน
2. ตัวแปรต้น เป็นตัวแปรเกี่ยวกับการจัดการความรู้ของโรงเรียนในตำบลสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ประกอบไปด้วย 7 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การบ่งชี้ความรู้ 2) การสร้างและแสวงหาความรู้ 3) การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ 4) การประมวลและกลั่นกรองความรู้ 5) การเข้าถึงความรู้ 6) การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ 7) การเรียนรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 ประเภท คือ 1) แบบสอบถาม 2) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีรายละเอียด ดังนี้

1. แบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อคำถาม 2 ตอน

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ในเรื่อง เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบันและประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามที่กำหนดตัวเลือกไว้ให้เลือก

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการจัดการความรู้ของโรงเรียนในตำบลสวนผึ้ง แบบสอบถามในตอนี่ 2 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert's five rating scales, 1967: 90-95)

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดการความรู้ของโรงเรียนในตำบลสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิดโดยทำการสัมภาษณ์ทั้งหมด 5 คน ประกอบด้วยผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือ

รักษาการณ์ในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ 1 คน รองหัวหน้าฝ่ายวิชาการ 1 คน และครู 1 คน

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือการวิจัย โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. แบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องภายใต้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระเพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องและเหมาะสมกับตัวแปรและขอบเขตที่กำหนด

ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของแบบสอบถามโดยนำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ภายใต้การควบคุมของอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดการความรู้ของโรงเรียนในตำบลสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี

ขั้นตอนที่ 1 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ที่มีค่าเฉลี่ยระดับต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับด้านอื่นๆ ในแต่ละด้านมาสร้างเป็นข้อคำถามในการสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 2 นำข้อคำถามปรึกษาอาจารย์การค้นคว้าอิสระและแก้ไขตามข้อเสนอแนะ โดยทำการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรักษาการณ์ในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ 1 คน รองวิชาการ 1 คน และข้าราชการครู 1 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อขอความอนุเคราะห์ออกหนังสือถึงในโรงเรียนตำบลสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนในตำบลสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี

2. ผู้วิจัยนำหนังสือส่งถึงในโรงเรียนตำบลสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล และติดตามรวบรวมแบบสอบถามคืนจากโรงเรียน

4. ผู้วิจัยทำบันทึกถึงบัณฑิตวิทยาลัยผ่านภาควิชาการบริหารการศึกษา เพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครู

5. ใช้วิธีการจัดบันทึกการสัมภาษณ์ สำหรับแนวทางในการพัฒนาการจัดการความรู้ในโรงเรียนตำบลสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การวิเคราะห์ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยจึงได้วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอน โดยใช้ค่าทางสถิติดังนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์การจัดการความรู้ของโรงเรียนในตำบลสวนผึ้ง โดยใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยพิจารณาค่ามัธยฐานเลขคณิตของคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูล แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวความคิดของเบสต์ (Best, 1977: 174)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง “การจัดการความรู้ของโรงเรียนในตำบลสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี” ผลปรากฏดังนี้

1. การจัดการความรู้ของโรงเรียนในตำบลสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การเรียนรู้ การแบ่งปัน แลกเปลี่ยนความรู้ การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ การสร้างและแสวงหาความรู้ การเข้าถึงความรู้ การประมวลและกลั่นกรองความรู้ การบ่งชี้ความรู้
2. สำหรับแนวทางการพัฒนาการจัดการความรู้ของโรงเรียนในตำบลสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี พบว่า ควรพัฒนาในด้านการบ่งชี้ความรู้ ได้แก่ การพัฒนาการวิเคราะห์แหล่งความรู้ที่มีอยู่ภายในและภายนอกโรงเรียน โดยการบันทึกลายลักษณ์อักษร และการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ความรู้โดยการประชุมหารือเกี่ยวกับสภาพปัญหาปัจจุบัน

การอภิปรายผล

จากข้อค้นพบของการวิจัย “การจัดการความรู้ของโรงเรียนในตำบลสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี” ผู้วิจัยได้นำไปสู่การอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. การจัดการความรู้ของโรงเรียนในตำบลสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ว่าการจัดการความรู้ของโรงเรียนในตำบลสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนในตำบลสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ได้มีการส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากรอยู่เสมอ เพื่อกระตุ้นให้เกิดความรู้และสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการตัดสินใจ และวางแผนดำเนินงานให้รวดเร็วและดีขึ้น เพราะมีสารสนเทศหรือแหล่งความรู้เฉพาะที่มีได้เรียนรู้มาให้กับคนอื่น ๆ ในองค์กรและนำความรู้ไปปรับใช้กับงานที่ทำอยู่

ให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น และเมื่อพบข้อผิดพลาดจากการปฏิบัติงานก็สามารถหาวิธีแก้ไขได้ทันทีที่ โรงเรียนในตำบลสวนผึ้งจังหวัดราชบุรีได้เล็งเห็นถึงสำคัญของการจัดการความรู้ และประโยชน์ที่จะได้รับการจัดการความรู้คือ ช่วยลดขั้นตอนในการทำงานได้ เช่นเมื่อมีปัญหาในการทำงานเกิดขึ้น ผู้ปฏิบัติงานสามารถหาแนวทางหรือวิธีการแก้ปัญหาได้รวดเร็ว โดยค้นคว้าจากผลการจัดการความรู้ในเรื่องนั้นๆ ทางสื่ออินเทอร์เน็ตได้ ช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานไม่ต้องทำงานด้วยการลองผิดลองถูกการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้ปฏิบัติเป็นการสร้างนวัตกรรมใหม่โดยการเรียนรู้ต่อยอดจากความรู้ที่ฝังในตัวตนของผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานมาก่อนและยังช่วยย่นระยะเวลาและระยะทางในการสื่อสารได้มากขึ้น และสถานศึกษายังมีการตรวจสอบความต้องการสารสนเทศของแต่ละฝ่ายหรือแต่ละหน่วยงานเพื่อให้การนำสารสนเทศไปใช้เกิดประโยชน์และตรงตามความต้องการ รวมไปถึงมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการนำเสนอสารสนเทศเพื่อให้เกิดความน่าสนใจและเห็นภาพชัดเจน โรงเรียนในตำบลสวนผึ้งนั้น ยังได้มีการกำกับติดตามและตรวจสอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้สถานศึกษาในสังกัดต้องรายงานสารสนเทศตามรูปแบบที่กำหนดโดยใช้เครื่องมือที่เป็นโปรแกรมประยุกต์ซึ่งมีความต้องการสารสนเทศตามมาตรฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพภายใน

นอกจากนี้สถานศึกษายังต้องทำรายงานประจำปีของสถานศึกษา เป็นการนำเสนอสารสนเทศของสถานศึกษาเพื่อแสดงให้เห็นถึงผลการดำเนินงานต่างๆ ของสถานศึกษาในแต่ละปี การศึกษา สารสนเทศที่ต้องจัดทำเป็นรายงานและนำเสนอขึ้นต้องจัดเก็บอย่างเป็นระบบ มีการแบ่งหมวดหมู่ชัดเจนทำให้สะดวกต่อการค้นหาและสามารถเรียกกลับมาใช้ได้อย่างรวดเร็วทันต่อความต้องการซึ่งสอดคล้องกับผลการค้นพบของพรพิมล ھرรชาภิรมย์โชค (2555: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาสภาพการจัดการความรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในเขตภูมิภาคตะวันตก ที่พบว่า ภาพรวมของสภาพการจัดการความรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในเขตภูมิภาคตะวันตก มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งยังสอดคล้องข้อค้นพบในงานวิจัยของทิวาวรโยธา (2551: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องสภาพการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด ที่พบว่า สภาพการจัดการความรู้ในสถานศึกษาเมื่อจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด โดยรวมมีสภาพการจัดการความรู้อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า การจัดการความรู้ของโรงเรียนในตำบลสวนผึ้งจังหวัดราชบุรี อยู่ในระดับมากทุกด้าน อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีการมอบหมายหน้าที่ในการตรวจสอบข้อมูลชัดเจน สถานศึกษามีขั้นตอนการตรวจสอบหลายขั้นตอน เพื่อให้แน่ใจว่าข้อมูลที่จะนำไปประมวลผลมีความถูกต้อง กำหนดวิธีการตรวจสอบข้อมูลและวัตถุประสงค์ความต้องการใช้ข้อมูลที่ชัดเจนเข้าใจง่าย มีการวางแผนกำหนดปฏิทินการใช้ข้อมูล ทำให้ข้อมูลมี

ความเป็นปัจจุบัน สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กล่าวเกี่ยวกับการตรวจสอบข้อมูลว่า ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้ควรมีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลก่อน โดยพิจารณาจากความถูกต้อง ความสมบูรณ์ และความเป็นปัจจุบันของข้อมูล แต่ประสิทธิภาพของข้อมูลก่อนที่จะนำมาตรวจสอบว่าตรงตามความต้องการหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับกระบวนการรวบรวมข้อมูล สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กล่าวถึงการรวบรวมข้อมูลไว้ว่า การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ นั้นต้องกำหนดรายการข้อมูลที่ต้องการ กำหนดวิธีการจัดเก็บ สร้างหรือจัดหาเครื่องมือในการจัดเก็บให้สอดคล้องกับลักษณะของข้อมูลและแหล่งข้อมูล นอกจากนั้นควรกำหนดเวลาในการจัดเก็บหรือผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บ โดยต้องคำนึงถึงข้อมูลที่ตรงกับความต้องการที่กำหนดไว้และมีความเชื่อถือได้ สถานศึกษามีการวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูล กำหนดผู้ที่ทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลที่ชัดเจน กำหนดระยะเวลาในการเก็บข้อมูลแต่ละประเภท มีการสร้างเครื่องมือที่เหมาะสมกับการเก็บข้อมูลพร้อมทั้งทดสอบคุณภาพเครื่องมือก่อนที่จะนำมาใช้เก็บข้อมูล กำหนดผู้ให้ข้อมูลชัดเจน เก็บรวบรวมตามระยะเวลาที่กำหนด นอกจากนี้โรงเรียนในตำบลสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ได้เล็งเห็นความสำคัญของการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการอบรมครูเกี่ยวกับการให้ความรู้ในด้านต่างๆ เพื่อนำมาปรับใช้ในการทำงานและการเรียนการสอนเป็นประจำตามกำหนดเวลาการเก็บข้อมูล ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมเมื่อนำไปตรวจสอบแล้วนั้นจะเข้าสู่กระบวนการการประมวลผลข้อมูล โดยจัดทำแฟ้มเอกสารและแฟ้มอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเพิ่มทางเลือกในการเรียกใช้และเป็นการสำรองข้อมูลเพื่อป้องกันข้อมูลสูญหาย สอดคล้องกับข้อค้นพบของ ศิรินันต์ เพชรแอน (2557: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการจัดการความรู้ในโรงเรียนวัดสามง่าม (คงทองอนุสรณ์) พบว่า การจัดการความรู้ในโรงเรียนวัดสามง่าม (คงทองอนุสรณ์) รายด้านอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับข้อค้นพบในงานวิจัยของสุนิตา สุนินยัง (2554) ที่ศึกษาเรื่องการจัดระบบสารสนเทศกับการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 1 ที่พบว่าระบบสารสนเทศในสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการพัฒนาการจัดการความรู้ของโรงเรียนในตำบลสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี พบว่า การจัดการความรู้ในสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก โรงเรียนในตำบลสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี บุคลากรควรได้รับการพัฒนา การวิเคราะห์แหล่งความรู้ที่มีอยู่ภายในและภายนอกโรงเรียนให้สัมพันธ์กัน และให้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ความรู้โดยการประชุมหารือเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน จุดเด่น จุดด้อย โอกาสและอุปสรรค เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาองค์กรและส่งเสริมให้มีการตัดสินใจร่วมกันระหว่างบุคลากรในโรงเรียนและการมอบหมายงานให้ชัดเจน มีขั้นตอนและเป็นแบบแผนในการปฏิบัติงานและแก้ไขข้อมูลให้ถูกต้อง มีการวางแผนและตรวจสอบข้อมูลให้ถูกต้องอยู่เสมอ และการมีจิตสำนึกที่ดีต่อการทำงานในหน่วยงาน มีทัศนคติที่ดีในการแบ่งปันความรู้ให้กับเพื่อนมีความรักความภูมิใจต่อหน่วยงาน มีความใฝ่รู้กระตือรือร้นและมีความสามารถในการประสานงานมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกันเพื่อให้

การทำงานมีประสิทธิภาพและเพื่อเป็นการพัฒนาตนเองการทำงานให้มีเป้าหมายในการทำงาน และมีการเปิดโอกาสให้บุคลากรได้ไปศึกษาดูงานยังแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อเป็นการเปิดประสบการณ์ในการนำความรู้ที่ได้มาพัฒนาทางด้านการงานและด้านการเรียนการสอนให้มีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน โดยผู้อำนวยการสถานศึกษาให้ความสำคัญและเป็นผู้ดำเนินการเก็บข้อมูลความรู้ของสถานศึกษาและครูอย่างเป็นระบบ เช่น การเก็บข้อมูลในแฟ้มพัฒนางาน ตำราเรียน การลงในวารสาร โดยทำการจัดเก็บเป็นหมวดหมู่เพื่องานต่อการปฏิบัติงานในครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัยการจัดการความรู้ของโรงเรียนในตำบลสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. สถานศึกษาควรส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษามีการพัฒนาตนเองด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสม่ำเสมอโดยมีการจัดอบรมเทคโนโลยีสารสนเทศให้กับบุคลากร
2. สถานศึกษาควรส่งเสริมร่วมมือกันนำความรู้ที่ได้จากแหล่งเรียนรู้มาจัดนิทรรศการและเป็นวิทยากรให้กับหน่วยงานภายนอกและมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม การปฏิบัติงานของบุคลากรอยู่เสมอ
3. สถานศึกษาควรมีการประชุมเพื่อกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละบุคคลให้ชัดเจน มีการกำกับติดตาม การตรวจสอบการทำงานของบุคลากรที่เกี่ยวกับระบบสารสนเทศอย่างใกล้ชิด

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการความรู้ของโรงเรียนในตำบลสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี เผยแพร่ออกไปและเพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าของนักวิชาการผู้ที่สนใจทั่วไป จึงมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการความรู้ในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดการความรู้ในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

คมสัน ขจรชีพพันธุ์งาม. (2553). *The Future management*. กรุงเทพฯ: เอ็กสเปอร์เน็ท.

- ทิวา วรโยธา. (2551). **สภาพการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- พรพิมล ธรรมภิรมย์โชค. (2555). **สภาพการจัดการความรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในเขตภูมิภาคตะวันตก**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศิรินันต์ เพชรแอน. (2557). **การจัดการความรู้ในโรงเรียนวัดสามง่าม คงทองนุสรณ์**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุนิดา สุบินยัง. (2554). **ระบบสารสนเทศกับการจัดการความรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2542). **ราชกิจจานุเบกษาฉบับกฤษฎีกา: พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2552). **คู่มือดำเนินงานตามตัวชี้วัด**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.